

Υπόθεση C-590/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Σεπτεμβρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Amtsgericht Wesel (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

5 Αυγούστου 2022

Ενάγοντες:

AT

BT

Εναγόμενοι:

PS GbR

VG

MB

DH

WB

GS

Amtsgericht Wesel [ειρηνοδικείο Wesel, Γερμανία]

Διάταξη

Στη δικαστική διαφορά

1. της [αωνυμοποιημένης] AT
2. του [αωνυμοποιημένου] BT

ενάγοντες,

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]
κατά

1. της [αωνυμοποιημένης] PS GbR
2. [αωνυμοποιημένου] VG
3. [αωνυμοποιημένου] MB
4. [αωνυμοποιημένου] DH
5. [αωνυμοποιημένου] WB
6. [αωνυμοποιημένου] GS

εναγόμενοι,

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

το Amtsgericht Wesel

στις 5 Αυγούστου 2022

[παραλειπόμενα]

αποφάσισε:

I.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1. Αρκεί για τη θεμελίωση δικαιώματος αποζημίωσης βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων, στο εξής: του ΓΚΠΔ), παράβαση διατάξεως του ΓΚΠΔ που αποσκοπεί στην προστασία του ασκούντος

το δικαίωμα προσώπου ή απαιτείται το εν λόγω πρόσωπο να έχει υποστεί και περαιτέρω βλάβη, πέραν της παραβάσεως των διατάξεων αυτής καθεαυτήν;

2. Απαιτείται, κατά το δίκαιο της Ένωσης, για τη θεμελίωση δικαιώματος ικανοποίησης μη υλικής ζημίας βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ να πρόκειται περί βλάβης ορισμένης βαρύτητας;
3. Ειδικότερα: Αρκεί για τη θεμελίωση δικαιώματος ικανοποίησης μη υλικής ζημίας, βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, η ανησυχία του προσώπου που ασκεί το δικαίωμα ότι, συνεπεία της παραβάσεως των διατάξεων του εν λόγω κανονισμού, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν έχουν περιέλθει σε γνώση τρίτων, χωρίς να μπορεί αυτό να διαπιστωθεί με βεβαιότητα;
4. Αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης το ότι ο εθνικός δικαστής, κατά την εκτίμηση της ικανοποίησης μη υλικής ζημίας κατά το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, λαμβάνει υπόψη κατ' αναλογία τα κριτήρια τα οποία, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 83, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του ΓΚΠΔ, εφαρμόζονται μόνον επί διοικητικών προστίμων;
5. Πρέπει για τον υπολογισμό του ύψους της αποζημίωσης για μη υλική ζημία κατά το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ να συνεκτιμάται και το κατά πόσον, λόγω του ύψους της επιδικασθείσας απαίτησης, επιτυγχάνεται το αποτρεπτικό αποτέλεσμα και/ή περιορίζεται στο ελάχιστο η «εμπορευματοποίηση» (υπολογιζόμενη αποδοχή διοικητικών προστίμων/καταβολών αποζημίωσης) των παραβάσεων;
6. Κατά την εκτίμηση του δικαιώματος για ικανοποίηση μη υλικής ζημίας βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης ο συνυπολογισμός της βαρύτητας ταυτόχρονων παραβάσεων διατάξεων του εθνικού δικαίου οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά δεν συνιστούν ούτε κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικές πράξεις ούτε νομοθετικές διατάξεις των κρατών μελών που εξειδικεύουν τους κανόνες του παρόντος κανονισμού;

[παραλειπόμενα]

II.

Αναστέλλει την ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου εκκρεμούσα διαδικασία έως την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σκεπτικό:

I.**Αντικείμενο της κύριας δίκης**

- 1 Στη δικαστική διαφορά της κύριας δίκης, οι ενάγοντες ζητούν να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι σε καταβολή αποζημίωσης για μη υλική ζημία που υπέστησαν λόγω παραβάσεως των διατάξεων του ΓΚΠΔ (κανονισμού (ΕΕ) 2016/679).
- 2 Οι ενάγοντες ήταν πελάτες της πρώτης εναγομένης εταιρίας φορολογικών συμβούλων, της οποίας εταίροι είναι οι εναγόμενοι υπό 2 έως 6.
- 3 Οι ενάγοντες είχαν ενημερώσει την πρώτη εναγομένη ότι η διεύθυνση κατοικίας τους είχε αλλάξει και, εν συνεχεία, η πρώτη εναγομένη απέστειλε ταχυδρομικώς πλείονες επιστολές στη νέα διεύθυνση. Η μεταβολή της διεύθυνσης καταχωρίστηκε και στα στοιχεία αναφοράς που αποθηκεύονται στο πληροφοριακό σύστημα της εναγομένης εταιρίας.
- 4 Τον Ιούλιο του 2020 οι ενάγοντες ανέθεσαν στην πρώτη εναγομένη τη συμπλήρωση της φορολογικής δήλωσής τους για το έτος 2019. Αρχικώς δεν έλαβαν κανένα σχετικό έγγραφο στη νέα τους διεύθυνση. Σε σχετική ερώτησή τους, η πρώτη εναγομένη ενημέρωσε τους ενάγοντες ότι η φορολογική δήλωση είχε αποσταλεί σε αυτούς στις 29.09.2020. Ωστόσο, οι ενάγοντες δεν είχαν παραλάβει καμία τέτοια ταχυδρομική αποστολή. [παραλειπόμενα]
- 5 Ακολούθως οι ενάγοντες απευθύνθηκαν στους νέους ενοίκους που πλέον κατοικούσαν στην προηγούμενη διεύθυνσή τους και των οποίων το επώνυμο είναι παρόμοιο με εκείνο των εναγόντων. [παραλειπόμενα]
- 6 Οι νέοι ένοικοι δήλωσαν ότι είχαν λάβει μία ταχυδρομική αποστολή, η οποία απευθυνόταν στους ενάγοντες. Η νέα ένοικος είχε ανοίξει τον φάκελο, καθόσον δεν αντιλήφθηκε ότι η αποστολή δεν προοριζόταν για την ίδια, μολονότι απευθυνόταν στον ενάγοντα, του οποίου το ονοματεπώνυμο αναγραφόταν ορθά στο πεδίο καταχώρισης της διεύθυνσης. Στο πλαίσιο της αποδεικτικής διαδικασίας δεν κατέστη δυνατόν να διευκρινιστεί ποια έγγραφα περιείχε ο φάκελος όταν περιήλθε εις χείρας των νέων ενοίκων. Περαιτέρω, δεν κατέστη δυνατό να διαπιστωθεί ούτε κατά πόσον οι νέοι ένοικοι είχαν εξετάσει τα έγγραφα που βρίσκονταν εντός του φακέλου. Η νέα ένοικος ισχυρίζεται ότι έλαβε γνώση μόνο των στοιχείων της εταιρίας φορολογικών συμβούλων που αναγράφονταν στην κεφαλίδα της επιστολής, συνειδητοποίησε δε ότι η επιστολή δεν απευθυνόταν στην ίδια από το ότι δεν γνώριζε την εταιρία. Στη συνέχεια, τοποθέτησε αμέσως τα έγγραφα και πάλι στον φάκελο και τα ετοίμασε για να τα παραλάβουν οι ενάγοντες, παραδίδοντάς τα μάλιστα στους γονείς των νέων ενοίκων που κατοικούσαν ακριβώς δίπλα.
- 7 Εν πάση περιπτώσει, τελικώς ο φάκελος παραδόθηκε από τους νέους ενοίκους στους ενάγοντες. Κατά τον χρόνο της παράδοσης, στον φάκελο υπήρχε μόνον ένα αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης και η συνοδευτική επιστολή. Οι ενάγοντες θεωρούν βέβαιο ότι στον φάκελο υπήρχε και το πρωτότυπο της φορολογικής

δήλωσης καθώς και πληροφορίες όπως: ονόματα και ημερομηνίες γέννησης των εναγόντων και των τέκνων αυτών (συμπεριλαμβανομένου του αριθμού φορολογικού μητρώου), σοβαρή αναπηρία [παραλειπόμενα], ιατρικά έξοδα, χώρος εργασίας, συμμετοχή σε θρησκευτική κοινότητα, επαγγέλματα, τοποθεσία του χώρου εργασίας, δαπάνες για εξοπλισμό εργασίας, έξοδα επιμόρφωσης, ασφαλίσσεις, στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών.

- 8 Κατά τους ενάγοντες, η αποστολή της φορολογικής δήλωσης οφείλεται στο ότι, ενώ η εναγομένη εταιρία είχε αλλάξει τη διεύθυνση στα δεδομένα αναφοράς του λογισμικού που χρησιμοποιεί, τα δεδομένα για τη φορολογική δήλωση αντλήθηκαν από άλλη τράπεζα δεδομένων, στην οποία ήταν καταχωρισμένη η παλαιά διεύθυνση.
- 9 Οι ενάγοντες δηλώνουν ότι ο καθορισμός του ποσού που οφείλεται ως αποζημίωση για μη υλική ζημία επαφίεται στην κρίση του αιτούντος δικαστηρίου και θεωρούν εύλογο το ποσό των 15 000,00 ευρώ.

II.

Ισχύουσα νομοθεσία

1. Το δίκαιο της Ένωσης

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Γενικός Κανονισμός περί Προστασίας Δεδομένων (στο εξής: ΓΚΠΔ):

Αιτιολογική σκέψη 85

- 10 Η παραβίαση προσωπικών δεδομένων μπορεί, εάν δεν αντιμετωπιστεί κατάλληλα και έγκαιρα, να έχει ως αποτέλεσμα σωματική, υλική ή ηθική βλάβη για φυσικά πρόσωπα, όπως απώλεια του ελέγχου επί των προσωπικών τους δεδομένων, ή περιορισμό των δικαιωμάτων τους, διακρίσεις, κατάχρηση ή υποκλοπή ταυτότητας, οικονομική απώλεια, παράνομη άρση της ψευδωνυμοποίησης, βλάβη της φήμης, απώλεια της εμπιστευτικότητας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προστατεύονται από επαγγελματικό απόρρητο ή άλλο σημαντικό οικονομικό ή κοινωνικό μειονέκτημα για το ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο.

[...]

Αιτιολογική σκέψη 146

- 11 Κάθε ζημία την οποία υφίσταται ένα πρόσωπο ως αποτέλεσμα επεξεργασίας κατά παράβαση του παρόντα κανονισμού θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο αποζημίωσης από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία θα πρέπει να απαλλάσσονται από την υποχρέωση αποζημίωσης εάν αποδείξουν ότι δεν φέρουν

καμία ευθύνη για τη ζημία. Η έννοια της ζημίας θα πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά με γνώμονα τη νομολογία του Δικαστηρίου κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι στόχοι του παρόντος κανονισμού. Αυτό δεν επηρεάζει τυχόν αξιώσεις αποζημίωσης, ασκούμενες λόγω παραβίασεως άλλων κανόνων του δικαίου της Ένωσης ή των κρατών μελών. Επεξεργασία κατά παράβαση του παρόντα κανονισμού συμπεριλαμβάνει επίσης τυχόν επεξεργασία που γίνεται κατά παράβαση των κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και του δικαίου των κρατών μελών που εξειδικεύει τους κανόνες του παρόντος κανονισμού. [...]

Τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει να λαμβάνουν πλήρη και ουσιαστική αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν.

[...]

Άρθρο 82 – Δικαίωμα αποζημίωσης και ευθύνη

12 1.

Κάθε πρόσωπο το οποίο υπέστη υλική ή μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασεως του παρόντος κανονισμού δικαιούται αποζημίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία για τη ζημία που υπέστη.

2.

Κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας που συμμετέχει στην επεξεργασία είναι υπεύθυνος για τη ζημία που προκάλεσε η εκ μέρους του επεξεργασία που παραβιάζει τον παρόντα κανονισμό. Ο εκτελών την επεξεργασία ευθύνεται για τη ζημία που προκάλεσε η επεξεργασία μόνο εφόσον δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του παρόντος κανονισμού που αφορούν ειδικότερα τους εκτελούντες την επεξεργασία ή υπερέβη ή ενήργησε αντίθετα προς τις νόμιμες εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας.

[...]

Άρθρο 83 – Γενικοί όροι επιβολής διοικητικών προστίμων

[...]

13 2. Τα διοικητικά πρόστιμα, ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης περίπτωσης, επιβάλλονται επιπρόσθετα ή αντί των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχεία α' έως η', και στο άρθρο 58 παράγραφος 2, στοιχείο ι'. Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την επιβολή διοικητικού προστίμου, καθώς και σχετικά με το ύψος του διοικητικού προστίμου για κάθε μεμονωμένη περίπτωση, λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα ακόλουθα:

α) η φύση, η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, την έκταση ή το σκοπό της σχετικής επεξεργασίας, καθώς και τον αριθμό των υποκειμένων των δεδομένων που έθιξε η παράβαση και το βαθμό ζημίας που υπέστησαν,

β) ο δόλος ή η αμέλεια που προκάλεσε την παράβαση,

γ) οποιεσδήποτε ενέργειες στις οποίες προέβη ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία για να μετριάσει τη ζημία που υπέστησαν τα υποκείμενα των δεδομένων,

δ) ο βαθμός ευθύνης του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, λαμβάνοντας υπόψη τα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που εφαρμόζουν δυνάμει των άρθρων 25 και 32,

ε) τυχόν σχετικές προηγούμενες παραβάσεις του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία,

στ) ο βαθμός συνεργασίας με την αρχή ελέγχου για την επανόρθωση της παράβασης και τον περιορισμό των πιθανών δυσμενών επιπτώσεών της,

ζ) οι κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που επηρεάζει η παράβαση;

η) ο τρόπος με τον οποίο η εποπτική αρχή πληροφορήθηκε την παράβαση, ειδικότερα εάν και κατά πόσο ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία κοινοποίησε την παράβαση,

θ) σε περίπτωση που διατάχθηκε προηγουμένως η λήψη των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 κατά του εμπλεκόμενου υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία σχετικά με το ίδιο αντικείμενο, η συμμόρφωση με τα εν λόγω μέτρα,

ι) η τήρηση εγκεκριμένων κωδίκων δεοντολογίας σύμφωνα με το άρθρο 40 ή εγκεκριμένων μηχανισμών πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 42 και

ια) κάθε άλλο επιβαρυντικό ή ελαφρυντικό στοιχείο που προκύπτει από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης, όπως τα οικονομικά οφέλη που αποκομίστηκαν ή ζημιών που αποφεύχθηκαν, άμεσα ή έμμεσα, από την παράβαση.

3. Σε περίπτωση που ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία, για τις ίδιες ή για συνδεδεμένες πράξεις επεξεργασίας, παραβιάζει αρκετές διατάξεις του παρόντος κανονισμού, το συνολικό ύψος του διοικητικού προστίμου δεν υπερβαίνει το ποσό που ορίζεται για τη βαρύτερη παράβαση.

[...]

5. Παραβάσεις των ακόλουθων διατάξεων επισύρουν, σύμφωνα με την παράγραφο 2, διοικητικά πρόστιμα έως 20 000 000 EUR ή, σε περίπτωση

επιχειρήσεων, έως το 4 % του συνολικού παγκόσμιου ετήσιου κύκλου εργασιών του προηγούμενου οικονομικού έτους, ανάλογα με το ποιο είναι υψηλότερο:

α) οι βασικές αρχές για την επεξεργασία, περιλαμβανομένων των όρων που ισχύουν για την έγκριση, σύμφωνα με τα άρθρα 5, 6, 7 και 9,

β) τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων σύμφωνα με τα άρθρα 12 έως 22,

[...]

2. Το γερμανικό δίκαιο

Άρθρο 57 Steuerberatungsgesetz (νόμου περί φορολογικών συμβούλων, στο εξής: StBerG)

- 14 (1) Οι φορολογικοί σύμβουλοι και οι φορολογικοί εκπρόσωποι οφείλουν να ασκούν το επάγγελμά τους με ανεξαρτησία, υπευθυνότητα, ευσυνειδησία, εχεμύθεια και απέχοντας από κάθε είδους αντιδεοντολογική διαφήμιση.

[...]

Άρθρο 5 Berufsordnung der Bundessteuerberaterkammer (κώδικας επαγγελματικής δεοντολογίας του ομοσπονδιακού επιμελητηρίου φορολογικών συμβούλων, στο εξής: BOSTB)

- 15 (1) Το καθήκον εχεμύθειας καλύπτει οτιδήποτε ανατίθεται ή γνωστοποιείται στους φορολογικούς συμβούλους στο πλαίσιο ασκήσεως του επαγγέλματός τους ή επ' ευκαιρία της επαγγελματικής τους δραστηριότητας και ισχύει έναντι παντός τρίτου, ακόμα και έναντι αρχών και δικαστηρίων.

[...]

(4) Οι φορολογικοί σύμβουλοι οφείλουν να μεριμνούν ώστε, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, μη εξουσιοδοτημένα άτομα να μην αποκτούν πρόσβαση σε έγγραφα πελατών και σε έγγραφα που αφορούν τους πελάτες.

[...]

Άρθρο 823 Bürgerliches Gesetzbuch (Αστικού Κώδικα, στο εξής: BGB)

- 16 (1) Όποιος, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, προσβάλλει παρανόμως τη ζωή, το σώμα, την υγεία, την ελευθερία, την ιδιοκτησία ή οποιοδήποτε άλλο δικαίωμα τρίτου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τη ζημία που επήλθε από την προσβολή.

(2) Η ίδια υποχρέωση βαρύνει όποιον ενεργεί κατά παράβαση νόμου που αποσκοπεί στην προστασία τρίτου. Εάν, κατά το περιεχόμενο του νόμου, είναι δυνατή η παράβασή του ανεξαρτήτως υπαιτιότητας, υποχρέωση αποζημίωσης υφίσταται μόνο σε περίπτωση υπαιτιότητας.

Άρθρο 253 Bürgerliches Gesetzbuch (Αστικού Κώδικα, στο εξής: BGB)

17 (1) Σε περίπτωση μη περιουσιακής ζημίας, χρηματική ικανοποίηση μπορεί να ζητηθεί μόνο στις περιπτώσεις που καθορίζονται από τον νόμο.

(2) Εάν οφείλεται αποζημίωση λόγω προσβολής του σώματος, της υγείας, της ελευθερίας ή του σεξουαλικού αυτοπροσδιορισμού, μπορεί επίσης να ζητηθεί εύλογη χρηματική ικανοποίηση για μη περιουσιακή ζημία.

III.

Αναγκαιότητα υποβολής των προδικαστικών ερωτημάτων

Πρώτο και δεύτερο προδικαστικό ερώτημα

18 Από το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ συνάγεται ότι για κάθε πρόσωπο που υπέστη μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβάσεως του κανονισμού αυτού υφίσταται δικαίωμα αποζημίωσης.

19 Συναφώς, τίθεται καταρχάς το ερώτημα αν ήδη η παράβαση διατάξεων που αποσκοπούν στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του προσώπου που ασκεί το δικαίωμα δύναται αφ' εαυτής να θεμελιώσει απαίτηση για αποζημίωση.

20 Από το γράμμα των προπαρατιθέμενων διατάξεων δεν προκύπτει κατά πόσον στο εν λόγω ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση. Εντούτοις, από την αιτιολογική σκέψη 146 του ΓΚΠΔ συνάγεται ότι η έννοια της αποζημίωσης πρέπει καταρχήν να ερμηνεύεται διασταλτικώς και ότι η ερμηνεία πρέπει να γίνεται με γνώμονα τις συγκεκριμένες επιταγές του ΓΚΠΔ. Σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 85 θα μπορούσε να συναχθεί ότι δικαίωμα ικανοποίησης μη υλικής ζημίας θεμελιώνει ήδη η (πιθανή) απώλεια του ελέγχου του προσώπου επί των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν συνεπεία παραβάσεως του ΓΚΠΔ, και μάλιστα ανεξαρτήτως του αν υφίσταται βλάβη πέραν της παραβάσεως των διατάξεων αυτής καθαυτής. Αντιθέτως, η αιτιολογική σκέψη 85 αναφέρεται επίσης σε «σημαντικό [...] μειονέκτημα», στοιχείο που θα μπορούσε να συνηγορεί κατά αυτής της απόψεως.

21 Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι κρίσιμη ακόμα και αν υφίσταται περαιτέρω βλάβη. Τούτο διότι, όσον αφορά το ύψος της καταβλητέας αποζημίωσης επί μη υλικής ζημίας, ο ΓΚΠΔ δεν προβαίνει σε σαφή οριοθέτηση, με αποτέλεσμα αυτή να εναπόκειται τελικώς στα δικαστήρια. Στο πλαίσιο αυτό κρίσιμο στοιχείο για τον καθορισμό του συγκεκριμένου καταβλητέου ποσού είναι η βαρύτητα της

παραβάσεως και η προκληθείσα εξ αυτής βλάβη. Εντούτοις, η συμπλήρωση των εννοιών αυτών γίνεται κατ' ανάγκην πάντοτε σε συσχετισμό με άλλες πιθανές παραβάσεις. Επομένως, και για περιπτώσεις στις οποίες διαπιστώνεται περαιτέρω βλάβη, λυσιτελές είναι μόνον το αν ήδη η απλή παράβαση διατάξεων του ΓΚΠΔ αρκεί για να θεμελιωθεί δικαίωμα αποζημίωσης για μη υλική ζημία, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή θα αυξανόταν θεωρητικώς το κατώτατο όριο.

- 22 Μέχρι τούδε, η έννοια του δικαιώματος ικανοποίησης μη υλικής ζημίας, χωρίς να έχει διαπιστωθεί σημαντική βλάβη πέραν της παραβάσεως νομοθετικής διατάξεως, ήταν ξένη προς το γερμανικό δίκαιο.
- 23 Η εθνική νομολογία των ανωτάτων δικαστηρίων έκανε δεκτό ότι δικαίωμα χρηματικής αποζημίωσης υφίσταται σε περίπτωση προσβολής του γενικού δικαιώματος προσωπικότητας όταν πρόκειται περί σοβαρής παραβάσεως και η βλάβη δεν είναι δυνατόν να αποκατασταθεί ικανοποιητικά με άλλο τρόπο. Κατά πόσον υφίσταται τέτοιας σοβαρότητας προσβολή του δικαιώματος προσωπικότητας, ούτως ώστε να απαιτείται καταβολή χρηματικής αποζημίωσης, θα μπορούσε να εκτιμηθεί μόνο υπό το πρίσμα όλων των περιστάσεων της συγκεκριμένης περίπτωσης. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να συνεκτιμώνται ιδίως η σημασία και η έκταση της παρεμβάσεως, η αφορμή και η γενεσιουργός αιτία του πράττοντος καθώς και ο βαθμός υπαιτιότητας αυτού (ενδεικτικά Bundesgerichtshof [Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία], απόφαση της 14.11.2017 – VI ZR 534/15· ECLI:DE:BGH:2017:141117UVIZR534.15.0).
- 24 Κατά πόσον ο τρόπος αυτός εφαρμογής του εθνικού δικαίου ενδείκνυται και για την ερμηνεία του άρθρου 82 του ΓΚΠΔ φαίνεται αμφίβολο, μεταξύ άλλων και λόγω των προπαρατιθέμενων αιτιολογικών σκέψεων.

Τρίτο προδικαστικό ερώτημα

- 25 Αν η έννοια της ζημίας ερμηνευθεί διασταλτικά υπό το πρίσμα των όσων παρατίθενται ανωτέρω, ακόμα και η ανησυχία ότι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα μπορούσαν να περιέλθουν σε γνώση μη εξουσιοδοτηθέντων τρίτων θα μπορούσε να συνιστά μη υλική ζημία που πρέπει να ικανοποιηθεί. Το ερώτημα αυτό είναι εξαιρετικής σημασίας για την παρούσα υπόθεση, καθόσον δεν κατέστη δυνατό να διευκρινιστεί κατά πόσον οι νέοι ένοικοι έλαβαν γνώση του περιεχομένου της ταχυδρομικής αποστολής που απευθυνόταν προς τους ενάγοντες. Τούτο διότι, εν πάση περιπτώσει οι νέοι ένοικοι πιθανώς έλαβαν αναλυτικότερη γνώση του περιεχομένου της αποστολής από ό,τι δήλωσαν στο πλαίσιο των μαρτυρικών καταθέσεών τους. Επιπλέον, οι νέοι ένοικοι δεν φύλαξαν την ταχυδρομική αποστολή οι ίδιοι, αλλά παρέδωσαν τον ανοιγμένο φάκελο στους γονείς (ή τους γονείς του ετέρου των συζύγων), προκειμένου η παραλαβή του να γίνει από αυτούς.
- 26 Εφόσον βάσει αντικειμενικών ενδείξεων υφίσταται δικαιολογημένη ανησυχία ότι δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενδέχεται να έχουν περιέλθει σε γνώση τρίτων, αυτή θα έπρεπε αφ' εαυτής να αρκεί για τη θεμελίωση δικαιώματος ικανοποίησης

μη υλικής ζημίας σε περίπτωση επιδίκασης τέτοιας αποζημίωσης στους ενάγοντες. Συγχρόνως, τούτο θα οδηγούσε και σε μεταβολή της σχετικής βαρύτητας άλλων παραβάσεων, η οποία επηρεάζει την εκτίμηση του συγκεκριμένου ποσού αποζημίωσης (όπ.π.).

Τέταρτο προδικαστικό ερώτημα

- 27 Όσον αφορά την ικανοποίηση μη υλικής ζημίας, από τον ΓΚΠΔ δεν συνάγεται κανόνας παρόμοιος με εκείνον του άρθρου 83 αυτού για την επιβολή διοικητικών προστίμων, βάσει του οποίου το ύψος της οφειλόμενης αποζημίωσης να καθορίζεται κατά τρόπο ενιαίο.
- 28 Ως εκ τούτου, ευλόγως δύναται να συναχθεί ότι τα κριτήρια που προβλέπονται στην εν λόγω διάταξη, εφόσον μπορούν να εφαρμοστούν κατ' αναλογία, δύναται να λαμβάνονται υπόψη και για την εκτίμηση της αποζημίωσης επί μη υλικής ζημίας.
- 29 Παράλληλα, κατά της εφαρμογής της διατάξεως θα μπορούσε να προβληθεί ότι ο νομοθέτης έχει περιορίσει ρητά τις ρυθμίσεις του άρθρου 83 του ΓΚΠΔ στο πεδίο των διοικητικών προστίμων. Τούτο θα μπορούσε να αποκλείει επέκταση του πεδίου εφαρμογής στην αποζημίωση λόγω μη υλικής ζημίας, καίτοι σε επιμέρους τομείς είναι πιθανό να προκύπτουν κατ' ανάγκην κοινά σημεία (βαρύτητα της παραβάσεως, σημασία των επιπτώσεων).
- 30 Τέλος, κρίσιμης σημασίας είναι και το ερώτημα σχετικά με την κατ' αναλογία εφαρμογή του άρθρου 83, παράγραφος 5, του ΓΚΠΔ, δεδομένου ότι με τον τρόπο αυτόν θα καθορίζονταν τα ανώτατα όρια για το (οικείο) πεδίου εφαρμογής της.

Πέμπτο προδικαστικό ερώτημα

- 31 Η αιτιολογική σκέψη 146 προβλέπει ότι η έννοια της ζημίας θα πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι στόχοι του εν λόγω κανονισμού και ο ζημιωθείς να λαμβάνει πλήρη και ουσιαστική αποζημίωση.
- 32 Ιδίως η αναφορά στον ουσιαστικό χαρακτήρα της αποζημίωσης θα μπορούσε να συνηγορεί υπέρ της ερμηνείας ότι μέσω του υπολογισμού των απαιτήσεων αποζημίωσης λόγω μη υλικής ζημίας επιτελείται και αποτρεπτική λειτουργία.
- 33 Σε αντίθετη περίπτωση, αν τα ποσά της οφειλόμενης αποζημίωσης που θα καθοριστούν είναι συγκριτικά χαμηλά, οι υπεύθυνοι θα μπορούσαν να προβαίνουν σε στάθμιση μεταξύ του κόστους που συνεπάγεται η συμμόρφωση προς τον ΓΚΠΔ και των ποσών αποζημίωσης που οφείλονται κατά περίπτωση.
- 34 Εντούτοις, κατά της απόψεως ότι το άρθρο 82 του ΓΚΠΔ έχει αποτρεπτική λειτουργία θα μπορούσε να συνηγορεί το ότι η επιβολή διοικητικών προστίμων

από τις αρμόδιες αρχές έχει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, ούτως ώστε να παρέλκει περαιτέρω αποτροπή στο πλαίσιο εκτιμήσεως της αποζημίωσης για μη υλική ζημία.

Έκτο προδικαστικό ερώτημα

- 35 Η πρώτη εναγομένη στην κύρια δίκη είναι εταιρία φορολογικών συμβούλων, οι δε λοιποί εναγόμενοι είναι εταίροι αυτής και φορολογικοί σύμβουλοι οι ίδιοι.
- 36 Λόγω του επαγγέλματός τους, στους εναγόμενους εταίρους επιβάλλονται ειδικές υποχρεώσεις εχεμύθειας, απορρέουσες από το άρθρο 57 του StBerG και το άρθρο 5 του BStB, με αποτέλεσμα τυχόν παραβάσεις διατάξεων του ΓΚΠΔ, οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε διαβίβαση δεδομένων ή να περιλαμβάνουν διαβίβαση δεδομένων προς μη εξουσιοδοτημένα άτομα, να έχουν κατά κανόνα ως αποτέλεσμα και παραβιάσεις των ως άνω αναφερόμενων υποχρεώσεων εχεμύθειας.
- 37 Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η ταυτόχρονη παράβαση της προαναφερθείσας επαγγελματικής νομοθεσίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο πλαίσιο εκτιμήσεως της αποζημίωσης που οφείλεται για μη υλική ζημία βάσει του άρθρου 82 του ΓΚΠΔ.
- 38 Επ' αυτού υφίστανται αμφιβολίες, καθόσον η αιτιολογική σκέψη 146 αφορά παραβάσεις της εθνικής νομοθεσίας και, κατά συνέπεια, αναφέρεται αποκλειστικά σε κατ' εξουσιοδότηση και εκτελεστικές πράξεις καθώς και σε νομοθετικές διατάξεις των κρατών μελών που εξειδικεύουν τους κανόνες του κανονισμού αυτού. Το άρθρο 57 του StBerG και το άρθρο 5 του BStB δεν αφορούν τέτοιες περιπτώσεις, αντιθέτως οι διατάξεις αυτές είχαν ήδη τεθεί σε ισχύ όταν εκδόθηκε ο ΓΚΠΔ.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 39 Οι νομικοί προβληματισμοί που εγείρονται στο πλαίσιο των προδικαστικών ερωτημάτων δεν έχουν εισέτι διευκρινιστεί στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ ούτε το γράμμα του ΓΚΠΔ παρέχει επαρκείς διευκρινίσεις.
- 40 Ειδικότερα, φαίνεται ότι μέρος της εθνικής νομολογίας και νομικής θεωρίας επιθυμεί, και σε σχέση με το άρθρο 82 του ΓΚΠΔ, την εφαρμογή της απόψεως που υποστηρίζεται μέχρι τούδε στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, ήτοι ότι η επιδίκαση αποζημίωσης για μη υλική ζημία πρέπει να αντιμετωπίζεται με αυστηρότητα ως προς τη νομική βάση και ως προς το ύψος της. Την άποψη αυτή συμμερίζεται προδήλως και το ανώτερο του αιτούντος Amtsgericht [ειρηνοδικείου], Landgericht Duisburg [πρωτοδικείο Duisburg, Γερμανία]. Το Landgericht Duisburg, παρά το ύψος του ποσού που αναφέρθηκε από τους ενάγοντες (15 000,00 ευρώ), παρέπεμψε την υπόθεση στο Amtsgericht λόγω καθ'

ύλην αναρμοδιότητας (το Landgericht θα ήταν αρμόδιο αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερέβαινε το ποσό των 5 000,00 ευρώ, ενώ το Amtsgericht για αντικείμενα διαφοράς μικρότερης αξίας). Στο πλαίσιο αυτό, το Landgericht έκρινε ότι η εκτίμηση των εναγόντων απείχε από την πραγματικότητα και ήταν υπερβολική, ενώ, αντιθέτως, εύλογη θα μπορούσε να θεωρηθεί αποζημίωση για μη υλική ζημία που δεν υπερβαίνει τα 2 000,00 ευρώ.

- 41 Δεδομένου ότι το Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστρίας [Oberstes Gerichtshof, στο εξής: OGH] με απόφαση της 15.04.2021 και το Landgericht Saarbrücken με απόφαση της 22.11.2021, υποθέσεις C-741/21 και C-300/21, έχουν ήδη υποβάλει αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως προς το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα ερωτήματα που διαλαμβάνονται σε αυτές συμπίπτουν μόνον εν μέρει με τα υποβληθέντα στην προκειμένη περίπτωση. Θα μπορούσε να εξετασθεί η ενοποίηση των προπαρατιθέμενων διαδικασιών.

[παραλειπόμενα]

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ